

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság VÉLEMÉNYE A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének uniós megközelítéséről

COM(2014) 64 final

(2014/C 424/08)

Előadó: **Antonio POLICA**

2014. március 7-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének uniós megközelítéséről

COM(2014) 64 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2014. május 22-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. június 4-én és 5-én tartott, 499. plenáris ülésén (a június 5-i ülésnapon) 167 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének közelmúltbeli jelentős növekedése új fenyegetést jelent az Európai Unió számára, nemcsak gazdasági, környezeti és szociális szempontból, hanem a közegészségügy, illetve az őshonos állat- és növényfajok védelme tekintetében is. Az EGSZB ezért támogatja azt az európai parlamenti és európai bizottsági kezdeményezést, mely szerint az e bűncselekmény elleni hatékonyabb fellépés érdekében egy holisztikus és koordinált stratégiát kell kidolgozni.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy e stratégiának a már meglévő nemzetközi megállapodások (és különösképpen a CITES-egyezmény⁽¹⁾), törvények, rendeletek, politikák és végrehajtási eszközök tiszteletben tartásából, illetve megerősítéséből és koordinálásából kellene kiindulnia, és valamennyi érdekelt ágazat – környezetvédelem, vámellenőrzés, igazságügyi rendszer, a szervezett bűnözés elleni küzdelem stb. – nagyobb integrációjában, illetve a vadon élő állatok és növények származási, tranzit- és célszágai közötti együttműködés hatékonyabb működésében kellene konkrét formát öltenie.

1.3 Az EGSZB meg van arról győződve, hogy a megerősített együttműködés akkor lehet hatékony, ha egy olyan megfelelő és egységes képzési és figyelemfelkeltési rendszer segíti, amelynek célközönsége a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme elleni küzdelemben részes valamennyi uniós és tagállami szintű hatóság.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy mind a származási, mind pedig a célszágokban a civil társadalom alapvető szerepet játszik a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme elleni küzdelemben. Különleges jelentőséget tulajdonít a fogyasztók és a magánszektor aktív és tájékozott közreműködésének, és támogatja egy címkézési és nyomonkövetési rendszer bevezetését.

1.5 Az EGSZB véleménye szerint a harmadik országok azon lakosainak, akik ilyen jellegű kereskedelemben vesznek részt, új és kedvezőbb lehetőségeket kell felkínálni a fenntartható módon történő fejlődésre és foglalkoztatásra.

1.6 A vadon élő állatok és növények kereskedelme egyre terjedő jelenség a magas haszon és a jogi szankciók alacsony kockázata miatt. A haszon tekintetében a nemzetközi szervezett bűnözés számára ez a fajta bűnözés összehasonlítható az embercsempészetrel, illetve a fegyver- és drogcsempészetrel, mindazonáltal jelentősen kevesebb forrást szánnak a leküzdésére és jelentősen alacsonyabb prioritást tulajdonítanak neki. Emellett az alkalmazott szankciók nem egységesek, ami arra bátorítja a nemzetközi szervezett bűnözést, hogy olyan országokba menjenek, ahol kevésbé szigorúak a büntetések, vagy ahol az illetékes hatóságok kevésbé hatékonyak.

1.7 Az EGSZB ezért kiemeli, hogy a vadon élő állatok és növények kereskedelmét be kell venni azok a bűncselekmények közé, amelyek fontosak a pénzmosás elleni és az antikorrupciós intézkedések tekintetében, és olyan valóban hatékony, arányos és elrettentő hatású szankciókat tart szükségesnek, mint a maximális szankcióként legalább négy évre szóló szabadságvesztés.

⁽¹⁾ A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény (1973).

2. Bevezetés

2.1 Háttér: adatok a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelméről

2.1.1 A vadon élő állatok és növények tiltott kereskedelme az ember-, kábítószer-, illetve lőfegyver-kereskedelemmel együtt a szervezett bűnözés egyik legsúlyosabb formája ⁽²⁾.

2.1.2 2013-ban oly mértékűvé vált az orvvadászat, hogy semmissé tette az elmúlt három évtizednek a veszélyeztetett fajok – így pl. az elefánt, a tigris és az orrszarvú – újraterelítését célzó erőfeszítéseit, valós veszélyt jelentve így a biológiai sokféleség megőrzésére és a fenntartható fejlődésre.

2.1.3 Az illegális fakitermelés a teljes fakereskedés megközelítőleg 30 %-át teszi ki világszinten, emellett pedig az erdőirtás több mint 50 %-ához járul hozzá Közép-Afrikában, az Amazonas vidékén és Délkelet-Ázsiában, és így fontos fejlődési lehetőségtől fosztja meg a helyi lakosságot.

2.1.4 Becslések szerint a jogellenesen fogott halak mennyisége a bejelentett fogások 19 %-át teszi ki.

2.1.5 A jogellenes kereskedelemben bekövetkezett növekedés a vadon élő fajokhoz köthető termékek, többek között az elefántcsont, az orrszarvúszarv és a tigriscsont iránti egyre növekvő keresletnek tudható be, különösen néhány ázsiai országban (pl. Kína, Vietnam).

2.1.6 Az EU a vadon élő növényekből és állatokból készült illegális termékek egyik legfontosabb célpiaca ⁽³⁾, emellett pedig az Afrikából, Dél-Amerikából és Ázsiából kiinduló kereskedelem egyik kulcsfontosságú csomópontja.

2.2 A vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének közvetlen és közvetett következményei

2.2.1 A vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme az egyik fő oka annak, hogy világszerte csökken a biológiai sokféleség: minden évben a ritka állat- és növényfajok több száz millió egyedét szakitják ki természetes élőhelyükből, és adják el az illegális piacokon.

2.2.2 Az illegálisan végzett fakitermelés a bolygó legfontosabb erdővel borított területeinek letarolásához, a biológiai sokféleség eltűnéséhez és az üvegház-hatás növekedéséhez vezet, emellett pedig felelős a területek és a források birtoklása miatt kirobbant konfliktusokért, valamint az őshonos közösségek gazdasági erejének elvesztéséért is.

2.2.3 A jogellenes halászat a halállományok csökkenésével jár, tönkreteszi a tengeri élőhelyeket, versenytorzulásokat okoz és gyengíti a part menti közösségeket, elsősorban a fejlődő országokban.

2.2.4 A vadon élő fajok kipusztulásának veszélyét további tényezők is erősítik, pl. a nem fenntartható módon történő talajhasználat, az éghajlatváltozás, a gyógynövények túlzott mértékű gyűjtése és az intenzív idegenforgalom, különösen annak „vadász” és „ragadozó” típusa.

2.2.5 A globalizált fogyasztás azzal a kockázattal jár, hogy erős környezeti nyomást gyakorol a biológiai sokféleségre, és így az ökoszisztémák leromlását és az őshonos fajok túlélő-képességének csökkenését okozza. ⁽⁴⁾

2.2.6 A vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelme veszélyezteti a közegészségügyet, illetve az őshonos állat- és növényfajokat is. Az Európai Unió tagállamainak területén jogellenesen áthaladó állatfajok nem rendelkeznek a felelős állategészségügyi szolgálatok által kiállított bizonyítványokkal, ami a betegségek terjedéséhez vezethet, különösképpen a tenyésztett állatfajok esetében. A megfelelő növény-egészségügyi ellenőrzések megkerülése az őshonos, termesztett és vadon élő növényfajokat teszi ki az új kórokozókkal való fertőzés jelentős veszélyének. Becslések szerint egyébként az új fertőző betegségek 75 %-a állati eredetű, illetve ezek nagy részét vadon élő fajok idézik elő. Ezeknek a fajoknak a jogellenes kereskedelme növeli a H5N1 típusú baromfiinfluenzához és a SARS-hoz (súlyos akut légzőszervi szindróma) hasonló globális járványok veszélyét ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Az ENSZ Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Bizottsága által elfogadott és az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa által megerősített határozat.

⁽³⁾ Az utóbbi években az Unió területén belül is növekedett az egyes ritka fajok, pl. egyes madár-, korall-, hal- és teknősfajok illegális kereskedelmének volumene.

⁽⁴⁾ Ázsiában például a kasmírgyapjú iránti növekvő kereslet a háziállatok tenyésztéséhez vezetett, egyre nagyobb területektől megfosztva a vadon élő növényevő fajokat (antilopokat, vadlovakat, szamarakat), amelyek az őshonos ragadozókat (pl. farkas, hópárduc) magában foglaló tápláléklánc alapját jelentik. A „Conservation Biology” kiadványban közzétett „Globalization of the Cashmere Market and the Decline of Large Mammals in Central Asia” (A kasmírgyapjú piacának globalizálódása és a nagy emlősök számának csökkenése Közép-Ázsiában) tanulmány alapján.

⁽⁵⁾ Forrás: WWF-jelentés – http://awsassets.panda.org/downloads/wwffightingillicitwildlifetrafficking_french_fr.pdf

2.3 Normatív hivatkozások

2.3.1 Az 1973-as Washingtoni Egyezmény (CITES) néhány kihalás által fenyegetett állat- és növényfaj kereskedelmét (export, re-export, import, átszállítás és átrakás, bármely célból való tartás) szabályozza. Az egyezmény célja az állat- és növénypopulációk megőrzése és fenntartható kiaknázása globális szinten.

2.3.2 Az ENSZ Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Bizottsága a 2013. április 26-i határozatban a vadon élő állat- és növényfajok kereskedelmét súlyos szervezett bűnözési formaként határozta meg, melynek elkövetői globális bűnszervezetek.

2.3.3 Az, hogy bizonyos fegyveres csoportok tevékenységük finanszírozásához a vadon élő állat- és növényfajok tiltott kereskedelmével foglalkoznak, annak elismerésére készítette az ENSZ főtitkárát (S/2013/297. számú jelentés) és a Biztonsági Tanácsot (2013/2121. számú határozat), hogy az orvvadászat és a vadon élő fajok tiltott kereskedelme egyaránt hozzájárul az instabilitáshoz Afrika szubszaharai térségében, veszélyeztetve a régió békéjét és biztonságát. A Biztonsági Tanács egyébként 2014 januárjában fogadott el először szankciókat azon egyének ellen, akik a Kongói Demokratikus Köztársaságban és a Közép-afrikai Köztársaságban részt vettek a vadon élő állat- és növényfajok kereskedelmében.

2.3.4 2013 júniusában a G8 vezetői kötelezettséget vállaltak a védett és a veszélyeztetett fajok jogellenes kereskedelme elleni fellépést szolgáló intézkedések elfogadására, valamint a határok regionális és nemzetközi ellenőrzésének politikai és gazdasági támogatására, a korrupció és a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni fellépés érdekében.

2.3.5 2014. január 15-i (2013/2747(INI)) állásfoglalásában az Európai Parlament felszólította az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy uniós cselekvési tervet a vadon élő fajok jogellenes kereskedelme elleni fellépés érdekében, egy olyan intézkedési stratégiát meghatározva, amely a tagállamok területe mellett a nemzetközi szintet is érinti, valamint konkrét határidőket és célkitűzéseket tartalmaz.

2.3.6 A 2014. februári londoni nyilatkozattal⁽⁶⁾ a vadon élő fajok kereskedelme elleni küzdelem új és nagyratörőbb célkitűzéseit fogalmazták meg, ezek közé tartozik a hatályos jogszabályok módosítása annak érdekében, hogy a „súlyos bűncselekmények” kategóriáját kiegészítsék az orvvadászattal és a vadon élő fajok kereskedelmével, továbbá a kihalás által fenyegetett fajok felhasználásáról való lemondás, a határokon átnyúló együttműködés megerősítése, valamint a „vadon élő fajok kereskedelme elleni küzdelem hálózatának” koordinálása⁽⁷⁾.

2.3.7 A 2014. április 2–3-i EU–Afrika csúcstalálkozó zárónyilatkozata kitér arra a szándékra, hogy a vadon élő fajok kereskedelmét is magában foglaló szervezett bűnözés elleni küzdelem keretében kerüljön sor közös fellépésekre.

3. Válaszok a konzultáció keretében feltett kérdésekre

3.1 *Megfelelőnek tartja-e a jelenlegi, a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen fellépő uniós szakpolitikai és jogi keretet?*

3.1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az uniós tagállamokban jelenleg hatályban lévő jogi keret nem alkalmas még a környezetet károsító bűncselekmények elleni hatékony fellépésre, többek között azért, mert a meglévő büntetések hatása nem elégséges.

3.2 *Fokozni kellene-e a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének uniós megközelítését egy új uniós cselekvési terv kidolgozása által, az Európai Parlament felhívásának megfelelően?*

3.2.1 A jelenlegi nemzetközi helyzet alapján szükségesnek tűnik a tagállamok számára kötelező érvényű joganyag kidolgozása, amely bevezeti a hatékony ellenőrzés és nyomon követés egységes kritériumait, részben azokkal a konkrét szabályokkal való koordináció révén is, amelyek a fajoknak a büntetőjog alapján biztosított és a természetes környezetükben megvalósított védelmére vonatkoznak.

3.2.2 Az EGSZB támogatja egy, a fegyver- és emberkereskedelemhez hasonló szervezett bűnözési formák ellen már elfogadott cselekvési terv irányvonalai mentén készülő cselekvési terv elfogadását.

⁽⁶⁾ A nyilatkozatot a 2014. február 12–13-i, a vadon élő fajok jogellenes kereskedelméről szóló konferencián részt vevő államfők, miniszterek és a 46 országot képviselő résztvevők írták alá.

⁽⁷⁾ A vadon élő fajok kereskedelme elleni küzdelem hálózatai (*wildlife enforcement networks*) olyan kormányközi regionális kezdeményezések, amelyek az e témára vonatkozó információcserét és a bevált gyakorlatok cseréjét célozzák meg: http://www.cites.org/eng/news/pr/2013/20130307_wen.php

3.3 *Hogyan növelhetné az EU minden szinten a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme elleni politikai kötelezettségvállalást? Milyen diplomáciai eszközzel lehetne leginkább biztosítani a különböző nemzetközi kezdeményezések közötti koherenciát?*

3.3.1 Az EGSZB üdvözli a vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelmével kapcsolatos erőfeszítéseket (főként a származási, a tranzit- és az értékesítő országokban), amelyek a közelmúltban közös kezdeményezések aláírásához vezettek annak érdekében, hogy határozott és gyors fellépések szülessenek a veszélyeztetett fajokból előállított termékek kereslete és kínálata felszámolásáért⁽⁸⁾. Az EGSZB reményének ad hangot, hogy a nemzetközi közösség olyan lépéseket tesz majd, amelyek képesek lesznek az illegális piacok megszüntetésére, biztosítani fogják a közös és biztonságos jogi keret alkalmazását, és a helyi közösségek bevonásával ösztönöznék a természetes források fenntartható kezelését.

3.3.2 Az EGSZB sürgeti az EU-t, hogy támogassa a vadon élő állat- és növényfajok kereskedelme elleni globális küzdelem stratégiáját, az ENSZ 2015 utáni fejlesztési menetrendje célkitűzéseinek újrafogalmazása alapján.

3.4 *Nemzetközi szinten milyen eszközökre kellene az EU-nak hangsúlyt fektetnie annak érdekében, hogy fokozza a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen irányuló jogszabályok végrehajtását, valamint hatékonyabbá tegye az irányítást?*

3.4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a jogellenes kereskedelem hatékonyabban nyomon követhető, feltartóztatható és ellenőrizhető lenne a határátkelőhelyeken végzett vámellenőrzések során, ha az egységes normák, módszerek és célok alapján dolgozó nemzeti hatóságok együttműködnek. Hasznos lenne, ha az EU támogatná azokat a fellépéseket, amelyek segíteni kívánják a tagállamokban lévő hatóságok közötti szinergiákra épülő együttműködést és az információszerzési tevékenységek megosztását, azzal a céllal, hogy egységesítsék tevékenységeiket és magatartásaikat, ideértve egyúttal az új partnerországok támogatását (pl. időszakos segítségnyújtás) is.

3.4.2 A jogellenes kereskedelem új „határát” azonban az online kereskedelem jelenti, amelyet csak nehezen, a legális kereskedelmi formák károsítását is kockáztatva lehet ellenőrizni. Az EGSZB érdeklődéssel figyeli a bevált gyakorlatok néhány példáját, mint pl. az olasz erdészeti hatóságok és a két fő online hirdetési oldal („eBay annunci” és „Subito.it”) között megkötött egyetértési megállapodást, amelynek értelmében a fogyasztók érdekében több információt kívánnak feltüntetni, illetve be kívánják vezetni a gyanúsnak tartott hirdetések gyors eltávolításának lehetőségét. A megállapodás a hirdetések „szűréssel” történő ellenőrzését is tervezi, csak azoknak a megjelentetését engedélyezve, amelyek biztosítják az eladásra kínált tárgy nyomon követhetőségét.

3.4.3 A harmadik országokkal kötött szabadkereskedelmi megállapodások alkalmával a nemzetközi érintettség miatt nem lehet eltekinteni attól, hogy figyelmeztetni kell a környezetet, illetve az erdészeti és halászati kereskedelem tárgyában kötött többoldalú megállapodások tiszteletben tartására. Fontos a CITES a vadon élő növények és állatok nemzetközi kereskedelmére vonatkozó célkitűzéseinek követése, amelynek értelmében az egyezmény aláíró felei konkrét lépéseket tesznek a kihalás által fenyegetett bizonyos fajok csempészete és az ezekkel folytatott kereskedelem ellen.

3.4.4 A vadon élő állatokat és növényeket érintő bűncselekmények ellen fellépő nemzetközi konzorciumban (ICCWC)⁽⁹⁾ részes felek, köztük a CITES, az Interpol, az ENSZ Kábítószer- és Bűntügyi Hivatala (UNODC), a Vámigazgatások Világszervezete és a Világbank tisztelettel parancsoló fellépése biztosíthatja azoknak az intézkedéseknek a hatékonyságát, amelyek erősíteni kívánják a jogalkalmazási és a vadon élő állat- és növényfajok kereskedelmének ellenőrzésére vonatkozó megállapodásokban foglalt rendelkezéseknek való megfelelési képességeket. Meg kell jegyezni, hogy a konzorciumnak tevékenysége során fel kell használnia a magas szintű európai szaktudást annak érdekében, hogy tájékoztató munkát végezzen, támogassa a nemzeti hatóságokat, és nem utolsósorban, hogy képezze az ellenőrzési munkát végző tisztviselőket és hivatalnokokat.

3.4.5 A jogállamiság megeremtése és megerősítése a vadon élő állat- és növényfajok származási országaiban, az antikorrupciós intézkedésekkel kombinálva, előfeltétele a vadon élő fajok csempészete felszámolásának. Ennek érdekében az EGSZB közvetlen, a pénzügyi feltételeket is magában foglaló uniós beavatkozást tart szükségesnek, hogy a helyi hatóságok körében végzett figyelemfelkeltő kampánnyal párhuzamosan egy ügyési és bírói testület is jöjjön létre.

⁽⁸⁾ A 2014. február 14-i londoni nyilatkozat.

⁽⁹⁾ *International Consortium on Combating Wildlife Crime.*

3.5 Melyek a leghatásosabb eszközei a vadon élő növényekből és állatokból készült illegális termékek iránti nemzetközi és uniós kereslet uniós szintű kezelésének? Milyen szerepet játszhat a civil társadalom és a magánszféra e tekintetben?

3.5.1 A vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelme elleni küzdelem sikere kettős beavatkozást tesz szükségessé, egyrészt a csalástól való elrettentést és a csalások felszámolását szolgáló stratégiák révén a kínálat visszaszorításáért, másrészt a kereslet csökkentéséért. Az EGSZB úgy véli, hogy ennek érdekében alapvető a magánszektor és a fogyasztók aktív és tudatos közreműködése.

3.5.2 A londoni nyilatkozattal összhangban az EGSZB is támogatja a konkrét intézkedések bevezetésének szükségességét annak biztosítására, hogy a magánszektor felelősen járjon el. Emellett egy címkézési és nyomonkövetési rendszer bevezetését is kéri annak garantálása érdekében, hogy a vadon élő állat- és növényfajok kereskedelme jogszerű, valamint (gazdaságilag, környezetileg és a helyi közösségek szempontjából) fenntartható legyen. E tekintetben a kaviár és a trópusi fák kereskedelmének jelenleg érvényben lévő rendszerei példaértékűek ⁽¹⁰⁾.

3.5.3 Az EGSZB ugyanennyire fontosnak tartja a civil társadalom és a fogyasztók tájékoztatását és figyelmének felhívását a jogellenes kereskedelem által okozott rendkívül súlyos környezeti károokra, illetve ezeknek a károknak az elkövetkező generációkat érintő hatására. Az EGSZB megismétli, hogy készen áll támogatni az ezzel kapcsolatosan tervezett uniós kezdeményezéseket, mind a különféle intézmények központjaiban (iskolák, múzeumok stb.), mind a hálózatokon, konferenciákon, reklámokon és dokumentumfilmekben keresztül – az EU-n belül és kívül, felhasználva az EGSZB keretében létrehozott EU–Afrika gazdasági és szociális szereplők hálózatát.

3.6 Hogyan kezelhetné az EU hatékonyabban a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének a békével és a biztonsággal kapcsolatos vonatkozásait?

3.6.1 Az EGSZB úgy véli, hogy ebben az összefüggésben kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a fajokra, melyek példányai – nagy értékükre való tekintettel – felkeltik a szervezett bűnözés figyelmét, ami veszélyezteti a belbiztonságot, sőt a békét az egész világon. Következésképpen uniós és globális szinten megfelelő intézkedésekről kell gondoskodni, együttműködve az Európával, az Interpóllal, más szervezetekkel és fórumokkal, valamint a probléma által érintett legfontosabb országokkal.

3.6.2 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a H5N1 típusú baromfiinfluenzához és a SARS-hoz hasonló jelenlegi globális járványok a vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelmének közvetett következményei. Ezért a korábban említett címkézési és nyomonkövetési rendszerek, együtt a megfelelő állat- és növény-egészségügyi ellenőrzési eljárásokkal hozzájárulhatnak a globális szintű megjelenés és elterjedés megakadályozásához.

3.7 Hogyan támogathatnák hatékonyabban az uniós együttműködési eszközök a fejlődő országok kapacitásainak erősítését a vadon élő állatok és növények védelme, illetve az illegális kereskedelmük elleni fellépés tekintetében?

3.7.1 A harmadik országokkal való kereskedelmi és/vagy partnerségi megállapodások szélesebb kontextusában a nemzetközi együttműködési kezdeményezések kulcsfontosságú eszközt jelenthetnek az ilyen jellegű kereskedelem felszámolásában.

3.7.2 Az NGO-k meghatározó szerepet játszhatnak a figyelmet felkeltő és a kereslet csökkentését célzó politikák támogatását célzó kampányokban, összekötő kapocsként szolgálva az intézmények és az érdekelt lakosság között.

3.7.3 Az EGSZB rámutat annak szükségességére, hogy a vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelmében érintett harmadik országbeli lakosságnak új és kedvezőbb lehetőségeket kell felkínálni a fenntartható módon történő fejlődésre és foglalkoztatásra, a jogellenes tevékenységek legális tevékenységekké (pl. felelős turizmus ⁽¹¹⁾) alakításával is.

3.8 Milyen intézkedések megtételére lenne szükség, hogy a szakpolitikai döntéshozatal célzottabbá tétele érdekében javuljon a vadvilágot érintő uniós bűncselekményekkel kapcsolatos adatok minősége?

3.8.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a bűncselekményekre vonatkozó információknak a nemzetközi biztonsági szervezetek (Europol, Interpol, UNODC) általi gyűjtése, csoportosítása és elemzése (adatbankok) hozzájárulhat a szervezett bűnözés stratégiáinak jobb megértéséhez és e tevékenységek megelőzéséhez.

⁽¹⁰⁾ A CITES keretén belül létezik egy globális címkézési rendszer a kaviár azonosítására, amelynek importálására csak az illetékes hatóságok által kiadott megfelelő engedélyek beszerzése után kerülhet sor. Ami a faipari ágazaton belüli kereskedelmet illeti, a közösségi jogszabályok úgy próbálják visszaszorítani a trópusi fák kereskedelmét, hogy támogatják a nemzeti nyomonkövetési rendszerek kiépítését, megerősítve a harmadik országok kormányzását. 2013 márciusa óta az EU megtiltotta az illegális vágásokból származó fáknak és fából készült termékeknek az importját, érkezzenek bármely országból is, és azt javasolta a tagállami nemzeti hatóságoknak, hogy ellenőrizzék és adott esetben büntessék azokat, akik bizonyítalan eredetű faanyaggal kereskednek.

⁽¹¹⁾ A felelős turizmus olyan megközelítést jelent, amely magában foglalja mind a helyszíni természetes környezetének megőrzését, mind a vendéglátó népesség támogatását, akinek jövedelemforrást kell biztosítani. A tudatos turizmus vagy ökoturizmus hozzá fog járulni ahhoz, hogy sok ország kilábaljon a szegénységből, biztosítva legyen sok család túlélése, valamint hogy a természet és az állatok védelmet és oltalmat élvezzenek.

3.8.2 Ezzel összefüggésben a TRAFFIC⁽¹²⁾ fontos szerepet játszhat a nemzetközi közösség figyelmének felkeltésében, illetve a jogellenes kereskedelemre vonatkozó adatoknak és információknak az összes közreműködő hatósággal és érintett féllel való megosztásának támogatásában.

3.9 Milyen intézkedéseket tehetnének a tagállamokban a környezetvédelmi hatóságok, a rendőrség, a vámhatóságok és az ügyészség annak érdekében, hogy fokozódjon a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelme ellen irányuló jogszabályok végrehajtása, valamint erősödjön az ezen hatóságok közötti együttműködés? Hogyan lehetne erősíteni a bírói kar tudatosságát?

3.9.1 Mivel a környezettel szembeni bűncselekmények szorosan összefüggenek a korrupcióval és az illegális eredetű pénzáramlásokkal, az EGSZB kiemeli annak szükségességét, hogy a vadon élő fajokkal folytatott kereskedelmet bele kell foglalni azon bűncselekmények körébe, amelyekre a pénzmosás és a korrupció elleni intézkedések irányulnak. Ezért támogatja azoknak az iránymutatásoknak a végrehajtását, amelyek a közösségi és nemzetközi pénzügyletek hatékonyabb nyomom követése érdekében kidolgozott pénzügyi eszközök (pl. a *kellő gondosság* elvének) alkalmazását ismertetik.

3.9.2 Az EGSZB ténylegesen hatékony, arányos és elrettentő erejű szankciók bevezetését ajánlja, mindenekelőtt a nemzetközi szervezett bűnözés által működtetett nagy volumenű kereskedelem megakadályozása érdekében. Éppen ezért az uniós jognak biztosítania kell, hogy a vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelmét a tagállamok belefoglalják a „súlyos bűncselekmények” körébe, a maximális szankcióként legalább négy évre szóló szabadságvesztés megállapításával.

3.9.3 Az EGSZB véleménye szerint alapvető jelentőséggel bír a vadon élő állat- és növényfajok jogellenes kereskedelmében érintett minden hatóság figyelmének felkeltése, megfelelő képzést biztosítva mind az ellenőrzést végző tisztviselőknek, mind pedig az illetékes igazságügyi szerveknek. E tevékenység szerves részét kell, hogy képezze az uniós nemzeti hatóságok közötti új koordinációs eljárásoknak, lehetőség szerint a harmadik országok hatóságait is bevonva.

3.10 Hogyan lehetne a szervezett bűnözés ellen irányuló meglévő eszközöket a vadon élő állatok és növények jogellenes kereskedelmének kezelése céljából uniós és tagállami szinten egyaránt hatékonyabban kihasználni? Milyen további intézkedések megtételére lehet szükség (pl. a szankciók tekintetében)? Mi lehet az Europol és az Eurojust szerepe e tekintetben?

Kívánatos, hogy az Europol bűnüldözési tevékenysége során kezelje prioritásként ezeket a bűncselekményeket, a tagállamok rendőrségeinek – az Európai Bizottság útmutatásának megfelelő – stratégiai koordinálásával, hogy hatékonyan fel lehessen lépni a védett állatok és növények befogásával, összegyűjtésével, tartásával, kereskedelmével és értékesítésével kapcsolatos bűncselekmények ellen, valamint az ezen állatok és növények részeivel és az ezekből készült termékekkel való üzletelés és jogellenes kereskedelem ellen.

Kelt Brüsszelben, 2014. június 5-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹²⁾ <http://www.traffic.org/>